

Évközi 29. vasárnap

1Tesz 1,1-5

Választottak vagytok

¹Pál, Szilvánusz és Timóteus a tesszalonikaiak egyházának, amely az Atyáistenben és Urunkban, Jézus Krisztusban áll fenn. Kegyelem nektek és békesség!

²Mindig hálát adunk Istennek mindnyájatokért, ahányszor csak megemlékezünk rólatok imádságainkban. ³Állandóan gondolunk Istenünk és Atyánk előtt tevékeny hitetekre, áldozatos szeretetetekre és Urunkba, Jézus Krisztusba vetett szilárd reményetekre. ⁴Mi tudjuk, Istentől szeretett testvéreim, hogy választottak vagytok, ⁵hiszen az evangéliumot nemcsak szóval hirdettük közöttetek, hanem erővel, Szentlélekkel és mély meggyőződéssel is. Ti éppúgy tudjátok, mint mi, hogy – érdeketekben – hogyan viselkedtünk körülöttekben.

A páli levélirodalom legelső és legkorábbi alkotása ez a részlet (az egész levél is). Amikor el kellett hagynia Tesszalonikát, arra a meggyőződésre jutott, hogy ezzel a gyorsan fejlődő közösséggel levélben fogja tartani a kapcsolatot. Ez óriási lépés volt, hiszen ennek nyomán fejlődött ki a Pál-féle levélirodalom, amelyben rögzültek a pogánykeresztény közösségekkel kapcsolatos misszió legfontosabb problémái, valamint az apostol és közösségeinek kapcsolata és vitái. Jóllehet, már az Ószövetségben is, főleg a Makkabeusok könyvében, számos vallási levelet fedezhetünk fel, és a hellén irodalom jelentősebb szerzői is saját gondolataik kifejtésére a levél formáját használták. Pál kortársának, Senecának erkölcsi levelei témájukban közel állnak Pál írásaihoz, csak azok egy-két római arisztokrata levélváltásán modellezik a hétköznapi életéről kialakított nézeteket. Az apostol viszont nem unalmában írogatott leveleket, hanem azért, hogy a fejlődő egyházközségeket távolról is hatékonyan irányítsa. Ezzel a keresztény egyházban meghatározó jellegű lépést tett. A keresztény egyházban ugyanis ettől kezdve a püspökök, az egyházi vezetők és jeles teológusok igen gyakran levélben vitatták meg a teológiai kérdéseket és írtak buzdító levelet a különböző egyházközségekhez. A püspök által írt és nyilvánosan felolvasott levél az egyházban mind a mai napig írásbeli tanítási forma, amellyel a pápa, a püspöki konferenciák és minden egyházmegye püspök is évente többször él.

Pál stílusa ötvözi a zsidó vallási levél, a magánlevél és a hellenisztikus levélirodalom műfaji jegyeit. Ebben a levélben párját ritkítóan hosz-

szó mondatot sikerült egybeszerkesztenie, mert a másodiktól az ötödik versig terjedő szöveg tulajdonképpen egyetlen mondat. A zsidó vallási levél sajátosságainak megfelelően a címzettekért ad hálát. Ezt a sajátosságot azonban arra használja fel, hogy ebbe az imádságos hálaadásba minden információt és minden személyi érzelmét belefoglaljon. A legfontosabb, hogy kifejezi, a tesszaloniaiakat választottaknak tekinti (5. v.), azért, mert az evangéliumot nemcsak megértették, hanem igyekeznek meg is valósítani. Ebből adódik a tevékeny hit (3. v.), az áldozatos szeretet és az állhatatos reménység.

Pál ezzel a hálaadó formulával imádságot tanít és imádságos magatartást mutat be. Nem mindenütt volt általános jelenség, hogy az elért eredményeket Istennek megköszönje egy-egy közösség. A zsidó jámborság mindennapos része volt, hogy mindenért hálát adnak Istennek, míg a pogányok inkább csak áldozatokat mutattak be az istenek kiengeszteléseért, és legfeljebb csak a szentély vezető papjai mondtak hálaadó himnuszokat a szentély istenének. Pál ezzel a levélkezddéssel az egyszerű embert is arra tanítja, hogy köszönjön meg Istennek mindent, amit kapott.

Úgy gondolom, hogy a kisebb vagy nagyobb félelmeink kikényszerítik belőlünk az Isten felé forduló kérő imát. De az isteni segítség után már kevesen jutnak el a hálaadásig. Nagy László költő azt is mondja: „adjon az Isten [...] úgy is, ha nem kérem.” A hit lehet egy nyilvános deklaráció, de sem Pál, sem a tesszaloniai hívek esetében nem erről van szó, hanem imádságban kifejeződő, folyamatos lelki kapcsolatról az élő Istennel. Ezt kell felépíteni nekünk is, valamint vigyázni arra, hogy meg ne szakadjon szép imádságunk.